

Під час проведеного дослідження встановлено, що дане утворення може значно варіювати по ступеню свого розвитку. При цьому коронка може змінювати свою форму за рахунок збільшення присінково-піднебінного розміру коронки. В найменш розвиненій формі він представлений незначним здуттям емалі, відділеним однією чи двома борозенками. При більш вираженій формі дане утворення має чітку вершину, яку відділяє від поверхні еоконуса дугоподібна борозенка. Сильно виражений горбик Карабеллі майже досягає висоти рівня жувальної поверхні і по розміру відповідає основним горбикам жувальної поверхні. Варто відмітити, що наявність горбика Карабеллі ми спостерігали у верхніх молярах осіб чоловічої статі. При чому в деяких випадках нами відмічена його присутність на перших та других молярах верхньої щелепи.

У верхніх молярах осіб жіночої статі нами відмічено, що горбик Карабеллі майже не зустрічається. Даний факт пояснюється переважанням процесів редукції у жіночих зубах. При цьому спрощення будови коронки відбувається за рахунок зменшення мезіально-дистального діаметру коронок даної групи зубів по відношенню до присінково-піднебінного, за рахунок редукції піднебінно-дистального горбика.

Висновок. Вважаємо за доцільне враховувати вищенаведені характеристики жувальної поверхні молярів верхньої та нижньої щелеп осіб чоловічої та жіночої статі для створення якісних ортопедичних конструкцій, які б в повній мірі відновлювали жувальну функцію.

ОСОБЛИВОСТІ ОДОНТОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ КОРОНОК МОЛЯРІВ В ГЕНДЕРНОМУ ВІДНОШЕННІ

Гасюк А.П., Костиренко О.П.

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава, Україна

Актуальність. Удосконалення сучасних морфологічних підходів і методик дає можливість розширити експериментальне вивчення будови твердих тканин зубів, незважаючи на труднощі у дослідженні їх морфологічної і кристало-хімічної структури в зв'язку з малими розмірами об'єктів, високим ступенем мінералізації і складності будови.

Мета роботи: визначити одонтогліфічні та одонтометричні параметри великих кутніх зубів залежно від статі індивідуума.

Методи дослідження: одонтологічний (вивчення одонтологічних ознак великих кутніх зубів), одонтометричний (визначення абсолютних та відносних характеристик розмірів зубів та встановлення ступеня редукції коронки) та статистичний (за допомогою програм для статистичного аналізу даних медико-біологічних досліджень «Statistica 6.0» (Stafsoft, США).

Результати. В результаті проведеного нами одонтогліфічного дослідження чоловічих та жіночих великих кутніх зубів встановлено, що для осіб обох статей характерною є постійна присутність ігрек малюнку даної групи зубів на верхній щелепі. В залежності від кількості горбів зустрічалися форми ігрек-чотири та ігрек-три типів одонтогліфічного малюнку. Необхідно зазначити, що для чоловічих та жіночих перших великих кутніх зубів нижньої щелепи характерною є постійна присутність ігрек- п'ять малюнку. Статеві відмінності нами були відмічені у нижніх других великих кутніх зубах. У жінок спостерігалась наявність ігрек-чотири та плюс-чотири типи одонтогліфічного візерунку жувальної поверхні коронки, в той час для чоловічих зубів характерна наявність ігрек- п'ять та ігрек-чотири типи.

Нами проведене одонтометричне дослідження чоловічих та жіночих великих кутніх зубів обох щелеп шляхом вимірювання висоти коронок, вести було-лінгвального та мезіо-дистального розмірів коронок, а також

обчислення показників середнього модулю ряду, масивності, індексу та модулю коронок даних груп зубів. Дані параметри необхідно враховувати при складному моделюванні бокової групи зубів, оскільки дані величини характеризують площу, об'єм та конфігурацію коронок. Підводячи підсумки проведеного одонтометричного дослідження, встановлено, що:

1. середній модуль ряду великих кутніх зубів нижньої щелепи у чоловіків більший, ніж у жінок;
2. показники модуля та масивності коронки у чоловіків більші у першому великому кутньому зубі нижньої щелепи;
3. різниці у показниках висоти коронок великих кутніх зубів нижньої щелепи між чоловіками та жінками немає, проте вона наявна у великих кутніх зубах верхньої щелепи. А саме у чоловіків даний показник значно вищий, ніж у жінок.

Результатами проведеного дослідження встановлено, що показники масивності коронки молярів кожного квадранту верхньої та нижньої щелепи у чоловіків та жінок змінюються від першого моляра до третього в такому порядку: $M1 > M2 > M3$. Дана закономірність характерна для осіб чоловічої та жіночої статі і підтверджує переважання маси першого моляра, яка обумовлена редукцією другого і третього молярів.

Незважаючи на всю різницю одонтометричних показників великих кутніх зубів верхньої та нижньої щелеп, що характеризують їх жувальну ефективність, наші дані показують, що їх висота не залежить від одонтогліфічного малюнку і має різну величину, яка у чоловіків більша, ніж у жінок на верхній щелепі в порівнянні з нижньою щелепою.

Висновки. На основі проведених одонтометричних досліджень великих кутніх зубів верхньої та нижньої щелепи у осіб чоловічої та жіночої статі можна прийти до висновку, що у чоловіків в порівнянні з жінками модуль коронки перших великих кутніх зубів нижньої щелепи більший за

рахунок наявності Y-5 одонтогліфічного малюнка жувальної поверхні. А також збільшується масивність коронки великих кутніх зубів верхньої щелепи при наявності додаткового горбика Карабеллі.

ОСОБЛИВОСТІ ГІСТОТОПОГРАФІЇ ОСТРІВЦІВ МАЛЯССЕ

Гасюк А.П., Костиренко О.П., Верченко І.В.

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава, Україна

Актуальність. Останнім часом актуальним стало вивчення острівців Маляссе, які згідно з різними літературними джерелами, представляють рудиментарні епітеліальні утворення. Завдяки своїм морфогенетичним властивостям вони призводять до розвитку різних патологічних процесів: запалення, дистрофії, утворення зубних кіст, одонтогенних пухлин, резорбції поверхні альвеолярної кістки і т. ін. Попри всі ці недоліки відмічаються позитивні властивості острівців. Так, вони сприяють процесу підтримання гомеостазу тканин пародонту, виконують важливу роль у відновленні волокнистих структур періодонтального простору і т. ін.

У зв'язку з цим, **мета** нашої **роботи** полягала в дослідженні особливостей локалізації острівців Маляссе в тканинах пародонту.

Методи та результати дослідження. У ході дослідження використовували видалені нижні щелепи безпорідних собак, які фіксували в 10% розчині формаліну. У подальшому на спеціальному апараті з пониженими обертами алмазної фрези та водяним охолодженням із нижньої щелепи вирізали окремі блоки, які містили в собі передні та задні класи зубів. Напрямки зрізів у блоках мали поздовжню, поперечну та косу орієнтацію. Відпрепаровані блоки різних класів зубів гістологічно забарвлювали ШИК-тіоніновим синім, їхню поверхню вивчали